

IZVOD IZ TRANSKRIPTA SA 34. SJEDNICE SKUPŠTINE,
ODRŽANE 30.11.2016. GODINE U KOME JE SADRŽANA RASPRAVA PO TAČCI 4.
“NACRT KANTONALNOG EKOLOŠKOG AKCIONOG PLANA ZENIČKO-
DOBOJSKOG KANTONA ZA PERIOD 2017. - 2025. GODINA“

PREDSJEDAVAJUĆA

Pošto je Zakonodavno-pravna komisija razmatrala ovaj akt na sjednici održanoj neposredno prije početka sjednice Skupštine, s obzirom da sjednicu zakazanu za 28.11. nije mogla održati zbog nedostatka kvoruma, te pošto nije bilo vremena za sačinjavanje pismenog izvještaja do početka sjednice Skupštine, pozivam predstavnika navedene Komisije da upozna Skupštinu sa stavovima iste Komisije povodom razmatranja navedenog akta.

SAMIR LEMEŠ

Evo Komisija je razmatrala KEAP i predložili smo zaključkom, s obzirom da se radi o Nacrtu, Komisija je predložila Skupštini da usvoji KEAP i da ga uputi na javnu raspravu u trajanju od 30 dana kako ne bismo previše ušli u 2017., jer se KEAP odnosi na period od 2017. godine. Mi nismo nikakve primjedbe kao Komisija davali, ovako uz ovu našu preporuku Skupštini, ali moramo ovdje istaći samo da unutar KEAP-a to smo istakli Ministarstvu, pa je Ministarstvo reklo da će ono popraviti te podatke, recimo ima dosta nedostajućih podataka, imate recimo podatak o broju nevladinih organizacija koje se bave okolišem, kaže se da nema tog podatka, iako mi imamo registar ovih nevladinih organizacija u Ministarstvu ovom kantonalnom, tako da ne vidim razloga zbog čega se nije moglo to od tog Ministarstva zatražiti da se dobije taj podatak. Moramo ovdje istaći ako se te nevladine organizacije ne budu uključile u javnu raspravu oko KEAP-a ja ne znam onda koja je svrha postojanja onda takvih organizacija.

Drugi nedostatak koji smo mi uočili, što nedostaje površina zaštićenih područja, znači u KEAP-u imaju nabrojana zaštićena područja ali nemamo podatka o ukupnoj površini, pa je Ministarstvo isto tako ... rekli su da će dopuniti to jer imamo samo zaštićeno područje „Tajana“ ali bi trebalo da imamo brojčani podatak ovo se tiče evropskih integracija jer će nam doći u ovom setu pitanja koji procenat zaštićenog područja imate i taj podatak nemamo, ne bi bilo loše da ga pripremimo ovdje. Zatim ukazano je na nedostatak ovih pojedinih zakona recimo Zakon o zaštiti okoliša Zeničko-dobojskog kantona nije nabrojano ovdje u zakonskim ovim u zakonodavnom okviru, a taj zakon i dalje postoji, njega Skupština nikada nije stavila van snage bilo je obrazloženje pokušaj obrazloženja kao usvojen je 2003. godine federalni zakon, pa je on kao automatski je ovaj stavio van snage nije, federalni zakon je stavio van snage odredbe zakona koje su u suprotnosti sa njim, što znači da odredbe zakona kantonalnog koje nisu u suprotnosti sa federalnim, one i dalje važe. Znači, ako ništa hajde barem da napišemo da imamo taj zakon, možda da bude jedna od inicijativa da se taj zakon ili stavi van snage ako mislimo da nam ne treba iako ja mislim lično da to i nije baš toliko pametno, jer to smo napravili ovdje sa Zakonom o energetici, pa onda sv kazne što ih energetske inspektor napiše, sve te kazne idu u federalni umjesto u kantonalni budžet. Jedan od prijedloga, razmišljanje na Komisiji je bio hajde da usvojimo, ali kantonalni zakon koji će biti identičan federalnom ali da onda kazne koje se učine protiv okoliša da se onda uplaćuju u kantonalni budžet, a ne da idu u federalni, ali to je pitanje poslije za razmišljanje. Takođe nedostaje u ovom KEAP-u, dati su na kraju, grupisane aktivnosti kao akcioni plan po opštim i po strateškim ciljevima, nije pregledno tražiti i identifikovati te opšte i ove operativne ciljeve da bi se oni uporedili sa strategijom, ukupnom Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona, tako da ne bi bilo loše možda da se izvuku oni, samo da se da spisak tih ciljeva, jer onda bi bilo preglednije pa da vidimo možda neki od ovih ciljeva u Strategiji nisu dobri, pa da ih onda tamo korigujemo ili neki od ovih su nerealni, nisu u skladu sa onim što smo mi usvojili za Strategiju pa da se izvrši to mapiranje.

I generalno jedna opaska je bila da ovaj KEAP ne bi bio samo mrtvo slovo na papiru, prilikom realizacije treba povesti računa ko će to ustvari realizovati, ali to ću ja u toku diskusije poslije izaći, znači Komisija samo predlaže da se ovo usvoji kao Nacrt i da ide u javnu raspravu u roku od 30 dana.

PREDSJEDAVAJUĆA

Zahvaljujem gospodine Lemešu.

Da li predstavnici ostalih nadležnih komisija? Neće niko, otvaram raspravu po ovoj tački dnevnog reda.

Gospodin Karavdić, pa gospodin Husejnagić pa gospodin Lemeš.

SENAD KARAVDIĆ

Pozdravljam i selamim sve prisutne, ja ću dati par opaski na ovaj obimni znači, Kantonalni ekološki akcni plan, vjerovatno ne može biti puno manji obzirom kao što reče profesor Goletić, na složenost problematike i ono što sve treba da bude obuhvaćeno u pogledu ekološke neke aktivnosti koje ovdje želimo da ostvarimo. Ja imam par primjedbi da budem iskren, zaista ovo je jedan od rijetkih ako nije i prvi dokument koji nisam u cjelosti pročitao, zbog obimnosti, zbog kratkoće vremena koje sam barem ja imao na raspolaganju da ga obradim, onako kako bi zasluživalo da jedan zastupnik to uradi. Vjerujem da i većina drugih nije uspjela sve pročitati, ja sam se ograničio na dio koji se odnosi tamo pod naslovom „Javno zdravlje“, pa sam recimo primijetio na strani 49. nešto sam iskopirao, teško je sada pratiti obzirom da je u elektronskoj formi, možda neki imaju na laptopu ili na drugim uređajima, ali recimo tamo se daje jedan dijagram u obliku pite, u kome se ovdje pokazuju procenti malignih oboljenja u 2014. godini, a onda se dole daje tabela u kojoj se kaže da se prikazuje frekvencija malignih oboljenja na području Ze-do kantona od 2008.-2014. godine i to malignih oboljenja koja se mogu povezati sa zagađenjem zagađenim zrakom, ta tabela uopšte nije tačna i laici mogu vidjeti dakle, u prvom ovom redu tabele se navodi maligne neoplazme bronha i pluća i za godište ovo 2008.-2014., a sva ostala oboljenja ispod nabrojana nisu uopšte maligna i oboljenja dakle, navode se hronične upale sinusa, hronični bronhitis neka oboljenja, upalna oka, itd., ne znam kako je to promaklo. Ovaj zamolio bih da se ova tabela znači ili izbaci ili se koriguje naziv tabele ne znam šta se htjelo prikazati ovakvom tabelom, ako je u prvom redu maligna oboljenja dole upalna, ona se i ne mogu dovesti u vezu sa zagađenim zrakom. Pa evo apelujem na ljude koji su učestvovali u ovoj izradi da ovaj barem u prijedlogu koji dobijemo iskoriguju, ovo nije dobro da ovako stoji mislim evo imam ovdje 5 ljekara, pa ja sam uočio, a vjerovatno su i drugi, pa mislim da i laici mogu vidjeti da se radi o nekakvoj grešci.

Dalje, kada se... ja vjerujem da ste vi imali dosta posla, vidim da je dosta ljudi bilo uključeno i hoću evo da budem tog stanovišta da ste vjerovatno ove propuste koji su nastali iz obimnog materija i možda neke stvari nisu se stigle ni pogledati, a imalo se povjerenja u ljude koji su vam davali znači impute, odnosno te ulazne podatke, evo što se tiče kvaliteta zraka na strani 47., navodi se zagađenost zraka, pa se kaže da zagađenost zraka predstavlja značajan ekološki i zdravstveni problem svim gradovima Zeničko-dobojskog kantona, ali je posebno izraženo u Zenici, Kaknju, Maglaju, Visokom, zbog povećanih industrijskih emisija, dalje se kaže u Zenici, djelimično u Kaknju, se vrše mjerenja koncentracije zagađujućih materija u zraku pa za ove gradove postoje podaci o stepenu zagađenosti zraka, dok za ostala mjesta ne postoje podaci zbog nedostatka opreme za mjerenje. Znači, sasvim ispravna konstatacija, ali se dalje nastavlja na strani 68. sada u pojedinačnom prikazu po općinama se daju nekake ocjene kvalitete zraka. Znači, sasvim kontradiktorno sa ovim što je navedeno naprijed da ne postoje validni podaci i da se ne vrše mjerenja, pa imamo podatak recimo kvalitet zraka u Tešnju na strani 68., kaže se: Stanje kvaliteta zraka na području općine Tešanj je utvrđeno namjenskim mjerenjem pomoću mobilne stanice. I onda se navodi datum, da je to mjerenje izvršeno od oktobra do novembra 2013., odnosno 03.12. znači, vršeno je 32 dana i neko je

utvrdio stanje kvaliteta zraka u Tešnju što se uopšte znači, ne može uzeti kao validan podatak, ako se zna da je za praćenje kvaliteta zraka potrebno kontinuirano mjerenje kvaliteta zraka na različitim mjestima, itd., u različito vrijeme, vi to puno bolje znate od mene i zato mi je čudo da su se ovakve stvari provukle, ja bih predložio da se potpuno izbací recimo ovaj kvalitet zraka u Tešnju, jer on zaista nije uvrđen i ova tabela koja je navedena je beznačajna za jednomjesečno mjerenje, tako da bi i nju izbacio. Kada bi ja pravio ovaj Plan, takođe za općinu Visoko se isto kaže da je ovaj, stanje kvaliteta zraka na području općine Visoko, kaže povremeno se prati korištenjem mobilne stanice za mjerenje vrijednosti polutanata u zraku, i dobili smo evo maloprije podatak od profesora Lemeša da dugo ta stanica nije u upotrebi, bila je nešto u kvaru itd. i ovdje se kaže da je to mjerenje vršeno od 07. aprila do 03. maja 2015. što nije tačno, vršeno je 2013. i kaže se da je mjereno na lokaciji Vatrostalnog doma, što također nije tačno, to je Vatrogasni dom, znači puno je nekih stvari koje su zbunjujuće za one koji barem na lokalnom nivou poznaju stvari i uopšte se ne navodi šta je to što u Visokom može uticati na zagađenje zraka, eto spomenuto je tamo naprijed da je Kakanj, Maglaj i Visoko zbog nekih industrijskih emisija, ali u ovom dijelu o kvalitetu zraka u Visokom se nigdje ne kaže ko su ti zagađivači. Mada je to nama tamo lokalnom stanovništvu svima jasno. Ja ne mogu da shvatim da neko, ko je bio zadužen i po općinama je dao ovako šture podatke, da je to sve što se dalo za Visoko za zađenje zraka i za Tešanj i također bi preporučio da se ova tabela zaista izbací, nema nikakvog smisla. Ona ninašto ne ukazuje, ona ništa ne može reći o kvalitetu zraka u Visokom, kao nekakav generalni podatak, ako je mjereno u aprilu, odnosno 07. aprila do 03. maja mislim, tada je zrak čist i u Zenici, puno čišći nego sada. Kao primjer kako bi to trebalo istaknuo bi ovo „kvalitet zraka u Žepču“, ovdje se kaže da je najznačajniji pritisak na atmosferski zrak, na području općine Žepče, ima grijanje stambeno-poslovnog i javnog prostora, a potom emisije... od emisija iz saobraćaja itd., pa onda ovdje kaže egzaktni pokazatelji stanja kvaliteta zraka u Žepču ne postoje, to je ključna rečenica znači, zašto stavljati u nekakve tabele od jednomjesečnog mjerenja ako nemamo egzaktnu pokazatelje. Ovo je primjer kako bi trebalo za sve općine u kojima nije vršeno mjerenje, a po meni je čini mi se dovoljna samo ona rečenica da se ne vrše mjerenja u svim mjestima zbog nedostaka opreme, šta ja znam, ali bi bilo korisno da je za svaku općinu navedeno ne znam, u Visokom 5.000 individualnih ložišta ili više, ja sada lupam cifru, neku noć sam čuo na TV-u da je u Sarajevu 100.000 individualnih ložišta, znači neko je vršio neku anketu, neko je radi posao, pa se može reći da ima toliko kotlovnica u nekim preduzećima, u nekim javnim ustanovama itd., znači moglo se doći do nekih ulaznih podataka koje bi imale vrijednost da se u akcionom planu donesu mjere koje se mogu tačno odnositi na tu lokalnu zajednicu. Ja ne znam ako će se vršiti kvantifikacija ovih akcionih mjera koje su predložene, a dobro su predložene vidim imamo ovih koje su uopštene koje su primjenjive na sve zakonske neke regulative, inspekcije itd., pa imamo ove evo profesor Goletić je maloprije lijepo rekao te tri grupe mjera, međutim ne zna kako će grupa koja je zadužena za monitoring nama za isvjesno vrijeme, je li, kada bude završeno sve monitoriranje, reći da je negdje postignut napredak kad nemamo nultu stanje za većinu općina. Možemo to reći za Zenicu i Kakanj gdje se zaista vrši mjerenje, ali zaista ne vidim razloga da se na ovaj način ovaj, akcioni plan uz dužno poštovanje prema ljudima koji su nabrojani u uvodu tamo, bio sam zaista sretan što su tako odabrani stručnjaci na ovom području, ali evo vidim i evo kažem opet vjerovatno hoću da vjerujem da je to posljedica nedovoljnog rada onih na terenu, koji su vam servirali ovako šture podatke i na osnovu ovih podataka zaista, ovaj budući da se radi o nacrtu glasaču za ovaj nacrt, ali mislim da dosta posla još stoji u pripremi ovog nacrta u formi prijedloga. Ja vas molim da još jednom svi znači koji su učestvovali, pređu preko ovog nacrta bez obzira na javnu raspravu, na javnoj raspravi će sigurno se pojaviti ja očekujem da će se građani uključiti u određene institucije u javnu raspravu, eto ima dovoljno 30 dana, ali ja bih opet zamolio grupu koja je radila, da vidi koje stvari ovdje trebaju stajati, a koje ne, a koje treba ubaciti u ovo o čemu je govorio profesor Lemeš. Evo zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA

Zahvaljujem gospodine Karavdiću, gospodin Husejnagić.

MUNIB HUSEJNAGIĆ

S obzorom da Klub zastupnika SDP-a cijeni da je ovo izuzetno bitan dokumenat, KEAP ili Kantonalni ekološki akcioni plan iz više razloga, prije svega zbog interesa građana jer žive u dosta zagađenoj sredini zbog interesa da i pored redovnih budžetskih sredstava koja se odvajaju za ove namjene za poboljšanje životne sredine, otvara mogućnost i povlačenja međunarodnih sredstava mi ćemo podržati ovaj Nacrt Budžeta???, a kroz raspravu ćemo ove sve nedostatke koje su sada uočene ovdje navedene ćemo dostaviti u pisanoj formi i kod usvajanja prijedloga ukoliko to ne uđe u raspavu u završni tekst prijedloga ćemo amandmansi djelovati i pokušati da se što je moguće bolji tekst ovog KEAP-a usvoji na ovoj Skupštini i da se jednom pređe planski realizacija svih tih problema koji se tiču ekologije.

Znači mi ćemo podržati ovaj Nacrt.

PREDSJEDAVAJUĆA

Zahvaljujem gospodine Husejnagiću, gospodine Lemeš.

SAMIR LEMEŠ

Ja sam ovdje malo i u sukobu interesa, nekako jer sam učestvovao i u radu jedne radne grupe, bio sam član Savjetodavnog odbora i jedino je moja nevladina organizacija uputila primjedbe u toku izrade ovog KEAP-a i sad ja glasam o onom u čijoj sam izradi učestvovao, ali eto valjda to ne predstavlja neki problem. Onaj, moram napomenuti da se Savjetodavni odbor nije nikada sastao, mi smo samo onako razmjenivali informacije e-mailom i na ovim radionicama generalno koje šta uspio da prokomentariše, ali mislim da je to bio jedan propust, koja je svrha onda Savjetodavnog odbora ukoliko on nije održao ni jedan jedini sastanak. Mi smo maloprije raspravljali, evo cijeli dan ustvari raspravljamo o budžetu, i taman bi onaj 21 milion koji je bio ona greška ondje, možda bi nam mogao doći ovako za realizaciju kantonalnog plana jer evo sada ako usvojimo ovaj KEAP mi smo tamo planirali nekakve aktivnosti i projekte i nosioce i sredstva okvirna koliko bi to moglo da košta, a toga u budžetu nema. Tako da evo znam da je u pripremi, mislim da je skoro gotov Zakon o naučno-istraživačkoj djelatnosti koji će takođe iziskivati određena ulaganja, izdvajanje, iz budžeta tih sredstava u budžetu nema. Tako da ne znam kako mi onda namjeravamo realizovati ovakve aktivnosti, evo recimo informacija da se tokom ove godine radilo na pripremi jednog IPA projekta, ukoliko on prođe to je projekat pomoću kojeg bismo mi dovršili opremanje tog Centra za okoliš na Metaluškom institutu, da se nabavi još mjernih stanica u saradnji sa Zagrebačkom županijom i sa nevladinim sektorom ukoliko taj projekat bude odobren, trebaće obezbijediti sufinansiranje, a tih sredstava ja u budžetu ne vidim.

Za nosioce aktivnosti, ja ne znam da li će predloženi nosioci u KEAP-u biti u stanju da iznesu ove aktivnosti, ono što nama predstoji sada kad nam dođe ovaj upitnik i ukoliko mi kojim slučajem dobijemo taj status kandidata, nama će se otvoriti pristup pristupnim fondovima Evropske unije, a nakon toga i strukturnim fondovima Evropske unije kao zemlja kandidat, gdje će se otvoriti ogromne mogućnosti za finansiranje ali samo pod uslovom da imamo gotove projekte. Ko će nama te projekte napisati, mi smo jedva sastavili tim koji će uraditi KEAP, a kamoli da imamo ljude sposobne za izradu projekata. Mi imamo Službu, to je ovaj Biznis servis centar bivši, koji se sada drukčije zove Služba za razvoj i međunarodne projekte, međutim ja ne znam da li oni baš imaju dovoljno kapaciteta, mislim da bi trebalo upregnuti čitav Kanton, pokupiti sve što imamo onaj, kapaciteta da se naprave da imamo pripremljene projekte s kojima bismo mogli da apliciramo i prema Evropskoj uniji, a Boga mi koliko ja znam iz Fonda za zaštitu okoliša, više projekata nam uzmu Bihać i Mostar i Livno nego što imamo predloženih projekata Ze-do kantona. Znači, mi moramo imati gotove projekte, pa da

onda na osnovu njih tražimo pare pa se onda može uraditi Rebalans budžeta, da mi to samo kao namjenska sredstva dodamo u budžetu. Moram napomenuti ovdje, da je jedna trećina onog Acquis-a Evropskog- pravo, jedna trećina je okoliš, a jedna trećina su sve ostale oblasti. To dovoljno govori koliko je ovo bitna oblast, a KEAP ovakav kakav jeste i sa podacima koji su bili na raspolaganju i dostupni je pokazao da je okoliš u Zeničko-dobojskom kantonu izuzetno narušen. Čak i sa ovim polovičnim podacima koji nedostaju o kvalitetu zraka, mi to i bez tih rezultata vidimo. Možemo namirisati u Visokom i u Maglaju, možemo vidjeti, možemo krpom pokupiti ovo što imamo u Zenici, ne treba nam mjerenje da vidimo da je to stvarno narušeno. Imamo rezultate mjerenja tla, koji pokazuju da je tlo zagađeno teškim metalima i sada mi trebamo razvijati poljoprivredu, imamo zagađeno tlo. Što znači da je vrlo teško ostvariti cilj, krajnji cilj, a to je balans između ekonomije i ekologije.

Mislim da je to krajnji cilj i KEAP-a i svih aktivnosti koje se tiču zaštite okoliša da se napravi nekakav balans između...održivi razvoj i da imamo i ekonomiju i privredu i poljoprivredu, a da imamo i okoliš koji je u prihvatljivim granicama zagađen, mi trenutno imamo okoliš koji je prekomjerno zagađen. Mi to ne možemo ostvariti takav balans bez koordinacije sa višim nivoima vlasti, Zeničko-dobojski kanton za to nema kapaciteta. Znači mi se moramo izboriti i ono što je ne znam ko je spominjao ovdje, ono što je premijer obećavao da će se založiti za status Zeničko-dobojskog kantona u raspodjeli tih budžetskih prihoda na nivou Federacije, sada idu izmjene Zakona o fondu za zaštitu okoliša i po tom zakonu mislim da ima jedna dobra odredba ukoliko taj zakon prođe i dalje ostane onaj odnos finansiranja 30% Federaciji i 70% kantonima, ali po tome koliko koji kanton doprinosi i koliko unosi u taj fond. Tako da se neće desiti da se recimo da Zenica i Kakanj uplaćuju milione u Fond za zaštitu okoliša, a da se projekti realizuju neznam na Blidinju ili u Parku prirode Una, mislim svaka čast sve u redu, ali nije u redu da se ovi gradovi truju, a da ostali uživaju u turizmu i da razvijaju turističke potencijale. Znači mi moramo napraviti pritisak na više nivoe vlasti i onaj možda ne bi bilo loše da se razmišlja i o promjeni Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona, odnosno da se ovaj nesretni okoliš... zaštita okoliša, koji uvijek dođe ko priljepak ministarstvo t.t..t.t šest resora i okoliša, mislim da ovaj KEAP pokazuje da bi možda bilo dobro da Zeničko-dobojski kanton ima Ministarstvo za zaštitu okoliša, a ne da se okolišu u Ze-do kantonu bave slovom i brojem 2 zaposlenika Ministarstva, plus jedan dio ministra zato što je ministar za više resora i ovo što smo prebacili dio nadležnosti na Metalurški institut, i tamo koliko ja znam jednocifren je broj ljudi koji rade na tome, ja ne znam na koji način ćemo mi to napraviti. Mi u budžetu nemamo ... nismo planirali sredstva za izradu katastra zagađivača, to treba da radi i dobio je zaduženje da radi Metalurški institut odnosno Centar za zaštitu okoliša, međutim nema sredstava za to. Da li se to podrazumijeva da će se onako uraditi „pro bono“ jer evo više od pola ovog tima je radio „pro bono“ uključujući i mene, zato što ne mogu se raditi ugovori o djelu sa ovim budžetskim korisnicima tako da valjda se računa da će ljudi i dalje „pro bono“ da rade. Na entuzijazmu se može zasnivati rad jedno vrijeme, a dugotrajno mislim da je to neodrživo i neostvarivo, eto hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA

Zahvaljujem gospodine Lemeš.

Zaključujem raspravu